

4035 2den Beh. af Lovforsl. om det kongelige Theaters økonomiske Forhold. 4036

til udefra. Først naar vi see, at der i hele denne Sag vises Interesse ikke blot fra den Commune, som dog har det allervigtigste Udbytte af Theatret, men ogsaa fra andre Sider — fra Kunstnernes egen og fra Kunstvennens Side — først da er det Tid at træde til og fastsætte et efter Omstændighederne passende Tilskud til denne aandelige Virksomhed. Der er ganske andre Midler til at understøtte den dramatiske Kunst og den dramatiske Litteratur end ved at vedligeholde en Statsanstalt som denne med et aarligt Tilskud af 50,000 Rd. Den Tilstand kan tænkes, at denne Anstalt som saamange andre Statsanstalter netop var belempret med svage Sider, at den arbejdede fløvt og under et vist Tryk, og at der gjorde sig personlige Indflydelser gjældende, saaledes at den dramatiske Kunst og den dramatiske Litteratur i Virkeligheden ikke der kunde nyde den Dyrkning, som burde blive dem til Deel. Er man derimod stillet ganske frit, ikke blot ligeoverfor det kongelige Theater, men ogsaa ligeoverfor de andre Theatre, staaer det Rigsdagen frit for, ligesom nu ligeoverfor Digterne, at hædre de udmærkede Talenter, som maatte vise sig paa den dramatiske Bane, ved Tilskud fra Statens Side, f. Ex. ved at lønne det bedste dramatiske Arbejde, som var præsteret i Aarets Løb, eller ved at give et vist Tilskud aarlig, for at nogle af vore ypperste ældre Bærere, som maaskee ikke smage i Dieblisset, men som fortjene at drages frem og spilles, kunde blive spillede i Aarets Løb, for at Kunstens Bønner engang imellem kunde faae dem at see. Disse Midler staae til vor frie Raadighed, naar vi ikke ere bundne til at opretholde en saadan Anstalt. Disse Bemærkninger forekomme mig ubetinget at tale for, at man slaar ind paa en anden Vej end den, Commissionsen foreslaaer os, og jeg har ikke kunnet see Andet, end at man med et velvilligt Die for vort Forslag maa indrømme, at det tjener Kunstnerne og Kunsten bedre, naar man slaar ind paa den den antydede Vej, end naar man gaaer ind paa det af Commissionen udarbejdede Forslag.

Jeg skal nu henvende mig til nogle af de ærede Herrer, som have rettet aldeles bestemte Bemærkninger imod det Foredrag, jeg holdt i et af de foregaaende Møder. Derved det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 1ste Valgfreds (Hall) skal jeg fastholde, at denne Sag, saasnart Theatret bliver en Statsanstalt, virkelig har en politisk Side ligesaa vel som en Kjøbenhavns Side. Denne politiske Side vil aldrig kunne undgaaes, saasnart man vedligeholder det kongelige Theater som et Statsinstitut, thi det vil da som alle Statsinstitutter gjøres til Gjenstand for Forhandlinger, og jeg vil dog spørge, om ikke disse maae afgive et fuldgyldigt Bevis for det Uheldige i at opretholde en saadan Statsanstalt i et saadant Niemed, idet de ere saaledes, at man helst maatte ønske, at de ikke førtes i denne Sal. Det ærede Medlem omtalte, at vor nationale Skueplads havde staaet i 100 Mar og havde staaet i det samme Forhold til Staten, men Forholdet har netop ikke været det samme i disse 100 Mar; det har været et efter Tiden lempet Forhold, og nu mene vi, at der efter de høist forandrede Forhold, som nu foreligge, og efterat den dramatiske Kunst har naaet en saadan Udvikling, som for Tiden er Tilfældet, er andre Veie at gaae end netop den, som er fastslaaet i Commissionens Forslag. Staten opgiver ikke derved sit Tilsyn med Theatret; dette fastholde vi, men vi frigive Kunsten og selve Kunstnerens Virksomhed; vi bevare kun i en forøget Grad overfor det kongelige Theater det Tilsyn, som Staten er forpligtet til at fastholde af andre Grunde ogsaa overfor de andre Theatre. Derfor har jeg meent, at Tilsynet passende kunde henlægges under den Minister, som har et saadant overfor de andre Theatre, idet jeg gaaer ud fra, at en Kultusminister vælges og bærer sin Post af ganske andre Hensyn end æstetiske og kunstneriske, og at Theatret har været meget ilde stillet ved at staae under vore constitutionelle Kultusministre; man behøver ikke at have megen kunstnerisk eller æstetisk Sands for at begribe dette. Det er naturligt, at man, naar man skal forsvare en Anstalt som denne, maa